

Latijnse taal en cultuur

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examiner en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen scorepunt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Latijns woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1

1 maximumscore 2

a

- populares en optimates 1

b

- nobilitatis (regel 4) 1

Opmerkingen

- *Bij a het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.*
- *Bij a niet fout rekenen wanneer in plaats van 'optimates' als antwoord is gegeven 'nobiles/nobilitas'.*

2 maximumscore 1

de moord (op Sex. Roscius)
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
3	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – alterum (het eerste alterum in regel 7) – se (regel 12) – tiro (regel 13) <p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Voor elk onjuist antwoord 1 scorepunt in mindering brengen en voor elk ontbrekend juist antwoord 1 scorepunt in mindering brengen.</i> – <i>Wanneer bijvoorbeeld als antwoord is genoteerd ‘alteri, se, tiro’, 2 scorepunten in mindering brengen, want er is één fout antwoord genoteerd en er ontbreekt één juist antwoord.</i> – <i>Wanneer bijvoorbeeld als antwoord is genoteerd ‘alterum, alteri, se, tiro’, 1 scorepunt in mindering brengen, want er is één fout antwoord genoteerd.</i> 	
4	<p>maximumscore 1</p> <p>Voorbeelden van een juist antwoord zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – De moord wordt pas in het laatste deel van de zin vermeld. – Er worden veel woorden gewijd aan de vredige activiteiten van Sex. Roscius (junior en senior, terwijl de moord daartegenover met slechts één woord genoemd wordt). – Tegenover (de vredige activiteiten van) de fatsoenlijke Sex. Roscius wordt de brute moord gesteld / wordt (tweemaal) Magnus gesteld (door het gebruik van het negatief geladen woord iste). 	
5	<p>maximumscore 1</p> <p>litotes</p>	
6	<p>maximumscore 1</p> <p>voluntate patris (regel 16) / (cumque) se voluntate patris rei familiari vitaeque rusticae dedisset (regel 16)</p>	
7	<p>B</p>	
8	<p>maximumscore 1</p> <p>bonitas (regel 29)</p>	
9	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hij wilde (volgens Cicero) suggereren dat ze deze man gemakkelijk uit de weg konden ruimen 1 <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicero wil medelijden (met zijn cliënt) opwekken 1 <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
10	<p>maximumscore 1</p> <p>(hunc hominem) incautum et rusticum et Romae ignotum (regel 33-34)</p> <p><i>Opmerking</i> <i>Niet fout rekenen wanneer het woord 'et' uit het citaat is weggelaten.</i></p>	
11	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • De tijd van proscripties was (duidelijk) voorbij <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het ging om een man die juist een (fervent) aanhanger van de nobilitas / van Sulla was <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	1 1
12	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • De schijn te wekken dat Sulla volgens Cicero bij de misdaad betrokken was, zou Cicero in gevaar kunnen brengen <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • In de regels 28-31 / het voorafgaande vertelt Cicero dat Chrysogonus van een en ander op de hoogte gesteld werd in het kamp van Sulla. (Het is daarom onaannemelijk dat Sulla van niets wist.) <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p>	1 1
13	<p>maximumscore 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • possidet (regel 40) • scio (regel 42) 	1 1

Tekst 2

14	<p>maximumscore 2</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicero construeert een denkbeeldige dialoog (tussen hemzelf en zijn tegenstander) <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicero is aan het woord, dus kan hij zijn tegenstander alles in de mond leggen wat hij wil <p>Of woorden van overeenkomstige strekking.</p> <p><i>Opmerkingen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Bij a niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven 'Hij introduceert een fictieve spreker.'</i> – <i>Bij b ook goed rekenen wanneer in het antwoord in plaats van 'alles wat hij wil' een van de desbetreffende concrete tekstelementen uit de regels 10-11 is genoteerd.</i> 	1 1
----	---	--------

Vraag	Antwoord	Scores
15	maximumscore 2	
	a	
	• Erucius was de aanklager, dus komt wat hij zegt niet uit een bron die Sex. Roscius positief gezind was (en is dus des te geloofwaardiger). Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	b	
	• ut tute arguis (regel 25)	1
16	maximumscore 2	
	– Respondebo (regel 24)	
	– fui (regel 24)	
	– novi (regel 27)	
	– absum (regel 28)	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie antwoorden juist	1
	indien minder dan drie antwoorden juist	0
17	maximumscore 2	
	• (qui) in bonis erant occupati (regel 17)	1
	• (qui) alienum appetebant (regel 18-19)	1
18	maximumscore 2	
	– Hij was (voortdurend) in Rome.	
	– Hij was een opkoper (van goederen).	
	– Hij begaf zich in een kring van moordenaars.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
19	maximumscore 1	
	Ik ken niet eens een sluipmoordenaar, laat staan dat ik er zelf een ben / dat ik er iets mee te maken heb. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
20	maximumscore 1	
	In beide gevallen zegt Cicero dat hij het kort zal houden. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
21	B	

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	a	
	• (de illorum) praeda (regel 40-41)	1
	b	
	• De ceteri socii laten zich niet zien bij het proces; T. Roscius Magnus stelt zich (daarentegen) openlijk op aan de kant van de aanklager. Of woorden van overeenkomstige strekking	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij b het scorepunt alleen toekennen wanneer beide onderdelen van het antwoord juist zijn.</i>	
23	maximumscore 2	
	a	
	• (het bericht van) de dood van Sex. Roscius	1
	b	
	• T. Roscius Magnus / hij en Sex. Roscius waren vijanden van elkaar Of woorden van overeenkomstige strekking.	1
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Bij a niet fout rekenen wanneer als antwoord is gegeven '(de inhoud van) het bericht van Mallius'.</i>	
24	maximumscore 2	
	a	
	• Mallius Glaucia was zo maar toevallig op dat moment (vlak na de moord) in Ameria (en bracht het nieuws van de moord over)	1
	b	
	• Mallius Glaucia had in Ameria allerlei verwanten van Sex. Roscius (die een goede relatie met hem hadden) het eerst kunnen berichten dat Sex. Roscius vermoord was, maar hij heeft juist T. Roscius Capito het eerst op de hoogte gebracht (die een vijandige relatie had met het slachtoffer). / Dan zou hij eerder naar een verwant gegaan zijn dan naar een vijand	1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Opmerking vooraf

Een praesens historicum mag met een onvoltooid verleden tijd of een onvoltooid tegenwoordige tijd vertaald worden.

	Kolon 25 (regel 1)	
25	maximumscore 1 Delum venit. Hij kwam op/naar Delos	
	Niet fout rekenen: Delum in Delos Niet fout rekenen: venit Verres kwam Delum Delum	0
	Kolon 26 (regel 1-2)	
26	maximumscore 2 Ibi (kolon 27) noctu clam sustulit signa pulcherrima atque antiquissima, Daar nam hij 's nachts heimelijk (de) zeer mooie en (zeer) oude/eerbiedwaardige standbeelden weg	
	Niet fout rekenen: ibi toen/dan (bijwoord) Niet fout rekenen: pulcherrima en/of antiquissima vertaald met overtreffende trap Niet fout rekenen: antiquissima belangrijkste / zeer belangrijke	
	tollere optillen / aan boord nemen	1
	tollere elke andere betekenis dan wegnemen/optillen / aan boord nemen of een synoniem daarvan	0
	sustulit opgevat als perfectum van sufferre	0
	signa vertaald met enkelvoud	0
	pulcherrima en/of antiquissima niet als superlativus opgevat	1
	antiquissima voorste	1
	religiosissimo (kolon 27) als bijvoeglijke bepaling bij noctu vertaald	1

Vraag	Antwoord	Scores
27	<p>Kolon 27 (regel 1) maximumscore 1 ex fano Apollinis religiosissimo uit de zeer heilige tempel van Apollo</p> <p>Niet fout rekenen: van de zeer heilige aan Apollo gewijde plek Niet fout rekenen: religiosissimo heiligste Apollinis Apollinis Wanneer een dergelijke fout ook bij Delum in kolon 1 gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen. religiosus religieus/vroom religiosissimo niet opgevat als superlativus Wanneer ook pulcherrima en/of antiquissima in kolon 26, hier niet meer aanrekenen. Wanneer religiosissimo als bijvoeglijke bepaling bij noctu (kolon 26) is vertaald, niet in kolon 27 aanrekenen.</p>	<p>0</p> <p>0</p> <p>0</p>
28	<p>Kolon 28 (regel 2-3) maximumscore 2 eaeque (kolon 29) conicienda curavit. en (hij) liet ze/die/deze (bijeem)brenge(n) / zorgde ervoor dat ze/die/deze (bijeem)gebrachte werden</p> <p>Niet fout rekenen: en (hij) beval ze (bijeem) te brengen Niet fout rekenen: conicere (bijeem)werpen/gooien ea zij/ze (onderwerp) ea het (standbeeld) Wanneer ook signa in kolon 26 met enkelvoud vertaald is, hier niet meer aanrekenen.</p>	<p>0</p> <p>0</p>
29	<p>Kolon 29 (regel 2-3) maximumscore 1 in onerariam navem suam in/op zijn vrachtschip</p> <p>onerariam niet opgevat als bijvoeglijk naamwoord</p>	<p>0</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 30** **Kolon 30** (regel 3-4)
maximumscore 2
 Postridie cum (kolon 31) viderent ii qui Delum incolebant,
 Toen zij/diegenen / de mensen die op Delos woonden, (op) de volgende
 dag zagen/merkten
- Niet fout rekenen: **Postridie cum** (Op) de volgende dag, toen
 (voegwoord)
 Niet fout rekenen: **cum** terwijl/omdat/nadat
 Niet fout rekenen: **ii qui Delum incolebant** de inwoners van Delos
viderent (ze) hadden gezien 1
Delum Delum 1
 Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier
 nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.
- 31** **Kolon 31** (regel 3)
maximumscore 1
 fanum spoliatum
 dat de tempel leeggeroofd was
- Niet fout rekenen: de leeggeroofde tempel (als lijdend voorwerp bij
viderent in kolon 30)
- 32** **Kolon 32** (regel 4)
maximumscore 1
 graviter ferebant;
 waren ze heel verontwaardigd
- 33** **Kolon 33** (regel 4-5)
maximumscore 2
 est enim tanta apud eos eius fani religio atque antiquitas,
 er is namelijk/immers bij hen een zo grote oeroude verering van die/deze
 tempel / de oeroude verering van die/deze tempel is bij hen
 namelijk/immers zo groot
- Niet fout rekenen: **enim** want
 Niet fout rekenen: **apud eos** naar hun mening
 Niet fout rekenen: **eius fani** van zijn tempel
eius fani van haar/hun tempel 1

Vraag	Antwoord	Scores
34	<p>Kolon 34 (regel 5-6) maximumscore 1 ut (kolon 35) arbitrentur. dat ze menen/geloven</p> <p>Niet fout rekenen: ut zodat</p>	
35	<p>Kolon 35 (regel 5-6) maximumscore 2 in eo loco ipsum Apollinem natum esse dat op die plek Apollo zelf geboren is</p> <p>Niet fout rekenen: locus woning/tempel ipsum verbonden met loco</p>	1
	<p>Apollinem Apollinem</p>	1
	<p>Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	
	<p>natum geschapen/zoon</p>	0
36	<p>Kolon 36 (regel 6) maximumscore 2 Verbum tamen facere non audebant, Bezwaar maken durfden ze echter niet / Toch durfden ze geen bezwaar te maken</p>	
	<p>audere willen</p>	1
37	<p>Kolon 37 (regel 6-7) maximumscore 2 ne forte ea res ad Dolabellam ipsum pertineret. omdat ze bang waren dat die/deze zaak/toestand/aangelegenheid/daad/gebeurtenis misschien/toevallig (iets) met Dolabella zelf te maken had</p>	
	<p>Niet fout rekenen: omdat ze bang waren dat Dolabella zelf misschien/toevallig (iets) met die/deze zaak/toestand/aangelegenheid/daad/gebeurtenis te maken had</p>	
	<p>ne forte omdat ze misschien/toevallig bang waren</p>	1
	<p>forte opgevat als vorm van fortis</p>	0
	<p>Dolabellam Dolabellam</p>	1
	<p>Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	

Vraag	Antwoord	Scores
38	<p>Kolon 38 (regel 7-8) maximumscore 2 Tum subito tempestates coortae sunt maximae, iudices, Toen ontstonden er onverwacht(s)/plotseling zeer grote/heftige / de grootste/heftigste stormen, leden van de jury,</p> <p>Niet fout rekenen: tempestates vertaald met enkelvoud Niet fout rekenen: iudices rechters/jury Tum vertaald als voegwoord</p>	0
39	<p>Kolon 39 (regel 8-9) maximumscore 2 ut non modo proficisci, (kolon 40), Dolabella non posset, zodat Dolabella niet alleen niet kon vertrekken/wegvaren</p> <p>ut opdat proficisci niet opgevat als infinitivus</p>	1 0
40	<p>Kolon 40 (regel 8) maximumscore 1 cum cuperet toen/hoewel/terwijl hij (dat) wenste/wilde</p> <p>cum omdat</p>	0
41	<p>Kolon 41 (regel 9) maximumscore 2 sed vix in oppido consisteret: maar (zodat hij) zelfs/ook (slechts/maar) met moeite in de stad / het stadje bleef / kon blijven</p> <p>Niet fout rekenen: etiam niet vertaald</p>	
42	<p>Kolon 42 (regel 9-10) maximumscore 2 ita magni fluctus eiciebantur. zo grote/hoge golven werden op de kust gesmeten / zo heftig werden (de/er) golven op de kust gesmeten / zozeer werden (er) grote/hoge golven op de kust gesmeten</p> <p>fluctus vertaald met enkelvoud</p>	0

Vraag	Antwoord	Scores
43	<p>Kolon 43 (regel 10-11) maximumscore 2 Hic navis illa praedonis istius, (kolon 44), (kolon 45) frangitur; Daardoor werd dat schip van die rover verbrijzeld / sloeg dat schip van die rover te pletter / brak dat schip van die rover in stukken</p> <p>Het woord fluctu (kolon 45) mag ook bij kolon 43 vertaald zijn. Niet fout rekenen: Daardoor leed dat schip van die rover schipbreuk Daardoor leed die rover met dat/zijn schip schipbreuk</p>	1
44	<p>Kolon 44 (regel 10) maximumscore 1 onusta signis religiosis beladen/vol met (de) heilige standbeelden</p> <p>signis vertaald met enkelvoud Wanneer ook signa in kolon 26 en/of ea in kolon 28 met enkelvoud is vertaald, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 3 scorepunten.</p>	0
45	<p>Kolon 45 (regel 11) maximumscore 1 expulsa atque eiecta fluctu (nadat het) door een golf / door de golven/vloed aan land geworpen en op de kust gesmeten (was)</p> <p>Het woord fluctu mag ook bij kolon 43 vertaald zijn. Niet fout rekenen: fluctu in/op een golf / in/op de golven/vloed</p>	
46	<p>Kolon 46 (regel 11-12) maximumscore 2 in litore signa illa Apollinis reperiuntur; op/aan de kust / het strand werden die standbeelden van (de tempel van) Apollo (terug)gevonden</p> <p>litus oever signa vertaald met enkelvoud Wanneer ook signa in kolon 26 en/of ea in kolon 28 en/of signis in kolon 44 met enkelvoud is vertaald, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 3 scorepunten.</p> <p>Apollinis Apollinis Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	1 0 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

47	<p>Kolon 47 (regel 12) maximumscore 1 iussu Dolabellae reponuntur. op bevel van Dolabella werden ze teruggezet</p> <p>Niet fout rekenen: reponere teruggeven Dolabellae (van) Dolabellae Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten. reponuntur met enkelvoud vertaald Wanneer ook signa in kolon 46 met enkelvoud is vertaald, hier niet aanrekenen.</p>	0
48	<p>Kolon 48 (regel 12) maximumscore 1 Tempestas sedatur, De storm / het noodweer werd gekalmeerd / bedaarde</p>	
49	<p>Kolon 49 (regel 13) maximumscore 1 Dolabella Delo proficiscitur. (en) Dolabella vertrok / voer weg van(af) Delos</p> <p>Niet fout rekenen: Delo (van)uit Delos Delo Delo Wanneer een dergelijke fout met een naam al eerder gemaakt is, hier nogmaals aanrekenen tot een maximum van 2 scorepunten.</p>	0

5 Aanleveren scores

Verwerk per examinerator in de applicatie Wolf:

- de scores van de alfabetische eerste vijf kandidaten voor wie het tweede-tijdvak-examen de eerste afname is én
- de scores van alle herkansende kandidaten.

Cito gebruikt beide gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 23 juni te accorderen.

Ook na 23 juni kunt u nog tot en met 1 juli gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

derde tijdvak

Ook in het derde tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw derde-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 16-21
tekst 2	Cicero, Pro Sexto Roscio Amerino 91-96
tekst 3	Cicero, In Verrem II 1.46